

УДК 796.011-057.875

Кравченко О. С.

старша викладачка кафедри здорового способу життя,
технологій і безпеки життєдіяльності
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Фізичне виховання у закладах вищої освіти є невід'ємною частиною формування загальної культури особистості сучасної людини, системи гуманістичного виховання молоді. Свої соціальні функції фізична культура найбільш повно реалізує в системі фізичного виховання як найважливішого засобу соціального становлення громадянина. Педагогічний процес спрямовано залучення здобувачами цінностей загальнонародної фізичної культури та здоров'я. Поєднуючи заняття фізичною культурою з загально-фізичною підготовкою, тим самим здійснюємо процес всебічної фізичної підготовки, що має велике оздоровче значення.

Різні наукові дослідження фізичного стану людей малорухомих професій показали, що фізична працездатність у них значно знижена в порівнянні з людьми, які займаються фізичною культурою та спортом [3].

Наукові праці провідних вчених свідчать, що вибір індивідуального виду спорту, тієї чи іншої системи фізичних вправ залежить передусім від мотивації людини. У більшості випадків у юнаків сильно виражене прагнення домогтися через заняття спортом самоствердження, соціального визнання, гарного розвитку фізичних якостей. У дівчат, як правило, переважає бажання мати гарну статуру. Загалом мотиви, що спонукають до занять спортом взагалі і до вибору одного з них зокрема можуть бути різні [2; 4].

Мета дослідження: розглянути пріоритети сучасних здобувачів при виборі виду спорту у закладі вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Завдання дослідження:

– ознайомити здобувачів першого курсу навчання з можливими мотивами при виборі виду спорту та їх характеристиками для занять фізичним вихованням;

– проаналізувати вибір видів спорту здобувачами перших курсів з 2019 по 2022 р;

– провести анкетування з виявлення у здобувачів пріоритетів у виборі видів рухової активності.

Методи дослідження: використання методів аналізу та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури для розгляду обраної теми.

В Харківському національному університеті імені Семена Кузнеця велике значення приділяється розвитку фізичного виховання та спорту. Тому,

здобувачі на першому курсі обирають самостійно вид спорту, яким би вони хотіли займатися на заняттях з фізичного виховання.

Розглянемо фактори, які негативно впливають на вибір здобувачів виду спорту:

– *об'єктивні*, пов'язані з організацією умов життя: тривалість навчального

дня; щільність навантаження; харчування та його регулярність; сон та його тривалість та ін.;

– *суб'єктивні*, особистісні характеристики: неорганізованість та не дисциплінованість; недостатня мотивація до здорового способу життя; наявність шкідливих звичок; не сформованість особистості та її діяльного компонента.

У дослідженні взяли участь здобувачі першого курсу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Вік здобувачів 18-19 років.

Результати дослідження та їх обговорення.

Кожен навчальний рік для здобувачів першого курсу навчального компоненту – «Фізичне виховання» починається з вибору запропонованих видів спорту в ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Як завжди, на вступному занятті здобувачам пропонується розглянути *мотиви* для вибору виду спорту:

– заняття спортивними іграми та єдиноборствами сприяють підвищенню функціональних можливостей організму, удосконаленню діяльності серцево-судинної та дихальної системи. А також використовуються з метою активного відпочинку, як засобу відволікання від одноманітних аудиторних занять;

– заняття аеробікою та атлетизмом сприяють зміцненню здоров'я, корекції недоліків фізичного розвитку та статури, допомагають розвитку певних органів та систем організму;

– заняття настільним тенісом сприяють підвищенню психофізичної підготовки до обраної професії та оволодіння життєво необхідними вміннями та навичками. Так як професія економіста пов'язана з тривалою напруженою зоровою аналізатора, отже, необхідно виконувати вправи, що тренують мікром'язи ока.

Проаналізувавши динаміку вибору виду спорту здобувачами за 2019-2022 роки навчання, ми спостерігаємо зростання показників спортивних ігор, аеробіки та настільного тенісу (рис. 1).

Здобувачі активно вибирають ті види спорту, яким характерна висока динамічність емоцій, їх мінливість, швидка і часто різка зміна одних переживань іншими [1].

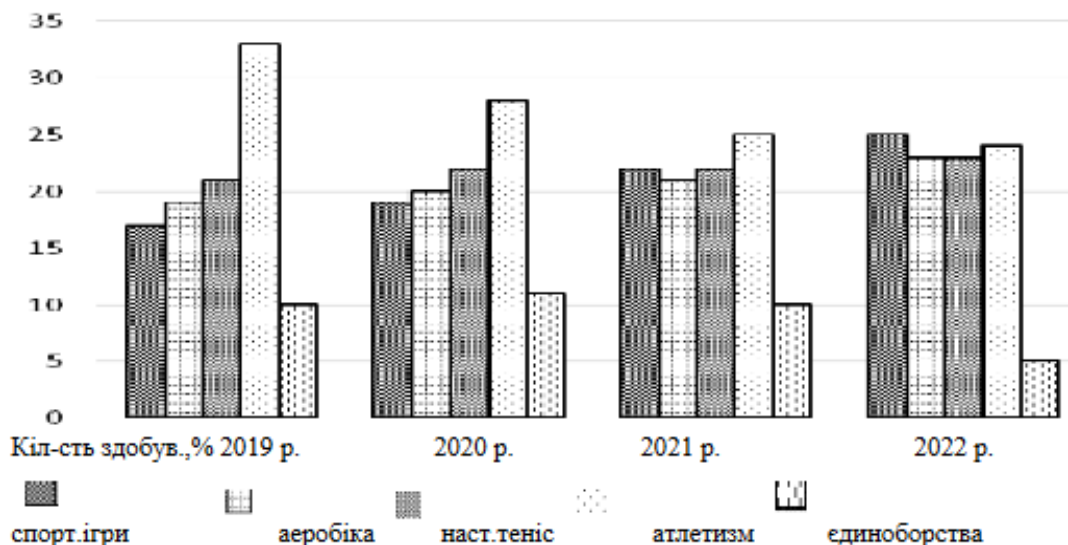

Рис.1 Динаміка вибору видів спорту здобувачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Провівши анкетування, ми виявили, що найбільша кількість здобувачів, а це 40 %, вибирали вид спорту для себе за своїми особистими мотивами та бажаннями:

– участь у спортивно-масовій роботі університету (спілкування зі своїми однолітками під час планування, організації та участі у різних спортивно-масових заходах, в обміні інформацією);

– цілорічні спартакіади серед навчальних груп та збірних команд факультетів (усередині університетські спортивні змагання включають залікові змагання всередині навчальних груп, навчальних потоків на курсі, змагання між курсами факультетів, між факультетами).

У 22 % здобувачів мотивом у виборі виду спорту було зміцнення здоров'я, корекція недоліків фізичного розвитку та статури.

25% здобувачів віддали перевагу мотиву у виборі виду спорту – активний відпочинок та підвищення функціональних можливостей організму.

У 13 % здобувачів мотивом у виборі виду спорту була психофізична підготовка до майбутньої професії.

Враховуючи результати дослідження, ми рекомендуємо проведення різних спортивних заходів, введення в програму занять нових видів спорту.

Висновки: встановлено, що головною умовою для формування пріоритету у виборі виду спорту у здобувачів закладів вищої освіти, є чітке розуміння мотивів для занять обраним видом спорту. Виявлено, що пріоритетними видами спорту у здобувачів на сьогоднішній день є волейбол,

баскетбол, футбол, настільний теніс та аеробіка. Можемо наголосити, що головною мотивацією у виборі виду спорту у здобувачів першокурсників, є участь у спортивно-масових заходах університету.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку: вивчення рівня фізичної підготовленості та функціональних можливостей здобувачів різних видів спорту.

Список використаної літератури

1. Kudelko V. E., Ulayeva V. E., Kravchenko O. S. Identification of the impact of using sport games' element on the development of motoric qualities in student of exercise therapy group. *Pedagogics, psycho-logy, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, №2. С. 38–41.
2. Kozina Z. The applying of the concept of individualization in sport / Z. Kozina, I. Sobko, T. Bazulyk, O. Ryepko, O. Lachno, A. Plinskaya / *Journal of Physical Education and Sport*. 2015. 15(2), Art 27, pp. 172–177.
3. Борейко Н. Мотивація до фізичного виховання у студентів вищих технічних навчальних закладів. *Молода спортивна наука України*, 2011. С. 27–31.
4. Кравченко О. С., Кривець Ю. І. Приоритетність і обґрунтування вибору виду спорту сучасних студентів вищих навчальних закладів. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*: зб. наук. праць. Вип. 4 (23). Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2017. С. 180–185.